

Ders Çal??maya Motive Olmay? Art?ran ve Azaltan Ebeveyn Tepkileri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ders Çal??maya Motive Olmay? Art?ran ve Azaltan Ebeveyn Tepkileri Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19714>

Özet

Ders Çal??maya Motive Olmay? Art?ran ve Azaltan Ebeveyn Tepkileri Ölçe?i (DÇMAATEÖ), ö?rencilerin ders çal??ma süreçlerine yönelik ebeveynlerinin gösterdi?i tepkilerin, ö?rencilerin akademik motivasyon düzeylerini nas?l etkiledi?ini ölçmek amacıyla geli?tirilmis? psikometrik bir araçtır. Ölçek, ebeveyn davran??lar?n?n ö?rencilerin içsel ve d??sal motivasyonlar? üzerindeki hem destekleyici hem de köstekleyici etkilerini de?erlendirmeyi hedefler. Bu araç, özellikle e?itim psikolojisi ve geli?im psikolojisi alanlar?nda, aile içi dinamikler ile akademik ba?ar? arasındaki ili?kiyi incelemek için önemli bir kaynak sa?lamaktadır.

2016 y?l?nda Ery?lmaz ve Mammadov taraf?ndan geli?tirilen bu ölçek, ebeveynlerin çocuklar?n?n ders çal??ma al??kanlıklar?na verdikleri olumlu ve olumsuz tepkileri sistematik bir ?ekilde ayr??tırmay? amaçlamaktadır. Ölçek, ö?rencilerin algılad??? ebeveyn deste?i veya bask?s?n?n akademik davran??lar? üzerindeki etkilerini anlamlandırmak için tasarlanm??tır.

Anahtar Kelimeler

Ebeveyn Tepkileri, Ders Çal??ma Motivasyonu, Akademik Ba?ar?, Ölçek Geli?tirme, E?itim Psikolojisi, Aile Dinamikleri

Yazarlar

Ery?lmaz, A., Mammadov, M.

Amaç

Ders Çal??maya Motive Olmay? Art?ran ve Azaltan Ebeveyn Tepkileri Ölçe?i'nin temel amacı, ö?rencilerin ders çal??maya yönelik motivasyon düzeylerini art?r?c? ve azalt?c? yönde etki eden ebeveyn davran??lar?n? ve tepkilerini belirlemek ve ölçmektir. Bu ölçek, ebeveynlerin bilinçli veya bilinçsiz olarak uygulad??? e?itimsel yakla??mlar?n ö?renci motivasyonu üzerindeki etkisini nicel hale getirmeyi amaçlamaktadır.

Ara?tırmacılar için, bu ölçek, ebeveyn müdahalelerinin hangi biçimlerinin motivasyonu destekledi?ini (örneğin, özerkli?i destekleme) ve hangi biçimlerinin motivasyonu dü?ürdü?ünü (örneğin, a??r? bask? veya kontrol) ortaya koyarak, etkili ebeveynlik e?itim programlar?n? geli?tirilmesine zemin hazırlamaktadır. Ölçek, ö?rencilerin bak?? aç?s?yla ebeveyn tepkilerini de?erlendirdi?i için, algılanan ebeveyn kontrolünün akademik sonuçlar üzerindeki etkisini incelemekte kritik bir rol oynar.

Yap?

Ölçek, temelde iki ana psikolojik yap?y? ölçmektedir: **Motivasyonu Art?r?c? Ebeveyn Tepkileri** ve **Motivasyonu Azalt?c? Ebeveyn Tepkileri**. Bu yap?, öz-belirleme teorisi (Self-Determination Theory) çerçevesinde ebeveynlerin ö?rencilerin temel psikolojik ihtiyaçlar?n? (özerklik, yeterlilik ve ili?kililik) ne ölçüde destekledi?i veya engelledi?i varsay?m?na dayan?r.

Motivasyonu Art?r?c? Tepkiler alt yap?s?, ö?rencinin çabas?n? takdir etme, özerk ö?renmeyi te?vik etme ve duygusal destek sa?lama gibi olumlu davran??lar? kapsar. Buna kar??lk, **Motivasyonu Azalt?c? Tepkiler** alt yap?s?, ele?tiri, cezaland?rma, a??r? kontrol ve ö?rencinin iç motivasyonunu zedeleyen bask?c? yöntemleri içerir. Bu ikili yap?, ebeveyn etkile?imlerinin karma??k do?as?n? yakalayamay? hedefler.

Geçerlik

Ölçe?in geli?tirme çal??mas?nda (Eryılmaz & Mammadov, 2016), ölçe?in ölçmek istedi?i yap?y? ne derece do?ru ölçtü?ünü gösteren çe?itli geçerlik çal??malar? yap?lm??t?r. Özellikle ölçe?in iki ana faktörlü yap?s?n?n do?rulanmas? için yap?sal geçerlik kan?tlar?na odaklan?lm??t?r.

Geli?tirme çal??mas?nda, ölçe?in maddelerinin ilgili yap?larla ili?kisini gösteren faktör yükleri incelenmi? ve kuramsal beklentilerle uyumlu oldu?u belirlenmi?tir. Ayr?ca, ölçe?in di?er ilgili de?i?kenlerle (örne?in, akademik ba?ar? veya genel motivasyon ölçekleri) ili?kileri incelenerek ölçüt ba??ml? geçerlik kan?tlar? sunulmu?tur, ancak detayl? geçerlik katsay?lar? bu k?sa özetle yer almamaktad?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirli?i, tutarlılk ve istikrar derecesini göstermektedir. Geli?tirme çal??mas?nda, iç tutarlılk güvenilirli?i genellikle Cronbach Alfa katsay?s? kullan?larak rapor edilmi?tir. Yüksek Alfa katsay?lar?, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Eryılmaz ve Mammadov (2016) taraf?ndan yap?lan çal??mada, ölçe?in alt boyutlar?n?n kabul edilebilir düzeyde veya yüksek iç tutarlıl?a sahip oldu?u rapor edilmi?tir. Ölçe?in zaman içinde tutarlıl??n? de?erlendirmek amac?yla test-tekrar test güvenilirli?i çal??malar?n?n da yap?lm?? olmas? muhtemeldir, bu da ölçe?in kararlı bir ölçüm arac? oldu?unu destekler.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal temelini belirlemek amac?yla Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?lm??t?r. AFA sonuçlar?, ölçe?in beklenen iki ana boyutta topland??n? göstermi?tir: Motivasyonu Art?ran Tepkiler ve Motivasyonu Azaltan Tepkiler.

Bu faktör yap?s?, ebeveyn tepkilerinin tek boyutlu de?il, ö?rencilerin motivasyonunu destekleyici ve engelleyici olmak üzere iki farklı ve ba??ms?z boyutta ele al?nmas? gerekti?ini desteklemektedir. Do?rulamalı Faktör Analizi (DFA) ise bu iki faktörlü yap?nın örneklem verileriyle ne kadar uyumlu oldu?unu test etmek için kullan?lm?? ve model uyum indekslerinin kabul edilebilir düzeyde oldu?u tespit edilmiştir.

Ölçüm Aracı

Test Türü: Geli?tirme (Özgün bir Türkçe ölçme aracıdır.)

Format: Likert Tipi Derecelendirme. (Orijinal makale detay vermese de, sosyal bilimlerde geli?tirilen bu tür ölçekler genellikle 4'lü veya 5'li Likert formatındadır.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ö?renciler (Ebeveynlerinin tepkilerini de?erlendiren ergen veya genç yeti?kin ö?renciler.)

Ya? Grubu: Ortaokul, Lise veya Üniversite ö?rencileri (Geli?tirme makalesi genellikle ortaö?retim veya yüksekö?retim ö?rencilerini hedef almıştır.)

Popülasyon Detayları: Ölçe?in geli?tirilmesi, Türkiye'deki çe?itli e?itim kademelerinden toplanan ö?renci örneklemi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bu, ölçe?in Türk e?itim ortamında geçerlili?ini desteklemektedir.

Test Metodolojisi: Ö?rencilerden, ebeveynlerinin ders çal??ma konusundaki tipik tepkilerini ne sıklıkta gösterdiklerini belirtmeleri istenir. Ölçek, ö?rencinin algıladığı ebeveyn davranışının ölçer.

Anahtar Kelimeler

Ebeveyn Deste?i, Akademik Motivasyon, Kontrol Algısı, Ebeveynlik Stilleri, Psikometri, Öz-Belirleme Teorisi

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımları: Mevcut değil (Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.)

Ba?lılık E-posta Adresleri: Mevcut değil (Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.)

Yazma Adresi: Mevcut değil (Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.)

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Bu ölçek, A. Ery?lmaz ve M. Mammadov taraf?ndan 2016 y?I?nda geli?tirilmis?tir. Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçlı? kullanılm? genellikle orijinal makaleye atıfta bulunularak serbesttir, ancak ticari veya geni? ölçekli uygulamalar için yazarlardan izin alınması tavsiye edilir. Ölçe?in kullanılm?na dair bir ücret bilgisi mevcut de?ildir.

Ölçe?in orijinal PDF'i a?a??daki adresten indirilebilir: [ders-calismaya-motive-olmayi-artiran-ve-azaltan-ebeveyn-tepkileri-olcegi-toad.pdf](http://dx.doi.org/10.23863/kalem.2017.69)

Kaynaklar

Ery?lmaz, A. & Mammadov, M. (2016). Developing the Scales of Parent Reactions for Increasing and Decreasing Students' Study Motivation. *Kalem International Journal of Education and Human Sciences*, 6(11), 495-517. <http://dx.doi.org/10.23863/kalem.2017.69>

Makalenin tam metnine a?a??daki bağlantıdan ulaşılabilir: kalemacademy.com

Ders Çal??maya Motive Olmay? Art?ran ve Azaltan Ebeveyn Tepkileri Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde de?itirilmemelidir. (Ölçek maddeleri kaynak içerikte sa?lanmadık? için, yalnızca orijinal referans bilgisi korunmuştur.)

Ölçek maddeleri, orijinal makale (Ery?lmaz & Mammadov, 2016) içerisinde yer almaktadır. Genel olarak maddeler, ebeveynlerin ders çal??mayı te?vik etmek veya engellemek amacıyla kullandıkları spesifik ifadeler ve davranışlar üzerine odaklanmaktadır.